

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 15. september 2022
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Ditte Luja Aaskov
Sagsnr.: 2022-0030-7951
Dok.: 2547501

Besvarelse af spørgsmål nr. 1236 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1236 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 23. august 2022. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Rosa Lund (EL).

Mattias Tesfaye

/

Troels Sten Nielsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1236 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Det fremgår af rapporten ”Trafficking in persons report”, udgivet af den amerikanske regering i juli 2022, at der i Danmark er mindreårige, der er dømt for kriminalitet begået i relation til den menneskehandel, de har været udsat for. Vil ministeren redegøre for, hvor mange sager det drejer sig om, samt hvad karakter kriminaliteten har haft, og hvordan ministeren vil undgå, at Danmark fremadrettet straffer børn for kriminalitet, som de er tvunget til at begå?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Rigsadvokaten har undersøgt mulighederne for at trække oplysninger fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS) om sager, hvor et mindreårigt offer for menneskehandel er dømt for kriminalitet begået i forbindelse med menneskehandlen. Rigsadvokaten skal i den forbindelse bemærke, at en mindreårig i denne sammenhæng skal forstås som en person, der er mellem 15-18 år.

POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem, der er opbygget således, at der journaliseres på en gerningskode, som knytter sig til en eller flere lovovertrædelser. I forbindelse med sagens afslutning registreres en afgørelsestype, som angiver straffesagens resultat. POLSAS vil således kunne bruges som et redskab til at oplyse bl.a., hvor mange anmeldelser eller afgørelser der vedrører en given lovovertrædelse. Det vil derimod ikke uden videre være muligt at trække data af mere detaljeret karakter.

Det bemærkes i den forbindelse, at der i POLSAS ikke findes selvstændige gerningskoder vedrørende den tiltalte, hvoraf det kan udledes, at denne er vurderet – evt. af Center Mod Menneskehandel – som offer for menneskehandel. Det er derfor ikke muligt ved elektronisk udtræk fra POLSAS at tilvejebringe de ønskede oplysninger.

2. Rigsadvokaten kan dog mere generelt oplyse, at det fremgår af Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om menneskehandel og menneskeudnyttelse, pkt. 2.4.1, at det i relation til strafforfølgning er politiet/anklagemyndigheden og i sidste ende domstolene, der vurderer, om en person må anses for at have været udsat for menneskehandel eller menneskeudnyttelse. Det gælder både i forhold til en straffesag mod en bagmand og mod

personen selv, hvis den pågældende har begået strafbart forhold. Det gælder også, uanset om eventuelle bagmænd er identificeret af politiet.

Hvis Udlændingestyrelsen eller Center mod Menneskehandel (CMM) til brug for en eventuel social indsats allerede har vurderet, om personen er et offer for menneskehandel, vil denne afgørelse selvfølgelig kunne indgå i den strafferetlige vurdering af sagen. Politiet og anklagemyndigheden er dog ikke bundet af disse myndigheders vurdering af spørgsmålet.

Domstolene har kompetencen til at vurdere, om en person har været udsat for menneskehandel eller menneskeudnyttelse, hvis spørgsmålet opstår i forbindelse med rettens behandling af en straffesag.

Det fremgår i den forbindelse af Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om menneskehandel og menneskeudnyttelse, pkt. 2.4.1, at hvis Udlændingestyrelsen eller CMM har foretaget en vurdering af spørgsmålet om menneskehandel til brug for en eventuel social indsats, bør denne vurdering indgå i sagens akter for derved at få belyst sagen bedst muligt. Det gælder uanset, at der er tale om en vurdering til brug for en social indsats, og uanset om anklagemyndigheden er enig i den pågældende myndigheds vurdering.

Det fremgår endvidere af Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om menneskehandel og menneskeudnyttelse, pkt. 3.2, at tiltalefrafald som udgangspunkt skal meddeles i medfør af retsplejelovens § 722, stk. 2, hvis det kan lægges til grund, at (1) den sigtede har været udsat for menneskehandel, (2) det påsigtede forhold relaterer sig til menneskehandlen, og (3) det påsigtede forhold ikke kan karakteriseres som grov kriminalitet.

Som eksempler på strafbare forhold, der skal afgøres med et tiltalefrafald, når de ovennævnte betingelser er opfyldt, kan nævnes dokumentfalsk eller dokumentmisbrug med hensyn til sigtedes pas, identitetspapirer mv., overtrædelse af udlændingelovens regler om ulovligt ophold og arbejde, tiggeri, butikstyveri, lommetyveri, indbrudstyveri og handel med narkotika. Det forudsætter dog som nævnt, at kriminaliteten ikke er grov, f.eks. tyverier eller handel med narkotika i et begrænset omfang.

3. Rigsadvokaten er ikke bekendt med trykt retspraksis vedrørende mindreårige ofre for menneskehandel. Af trykt retspraksis kan f.eks. nævnes dommen refereret i U2022.1342Ø, der drejede sig om en 19-årig, der blev idømt 6 måneders fængsel og udvist for røveri ved med vold eller trussel om vold at have frataget en forurettet en halskæde. Det kunne i denne sag ikke afvises, at han var offer for menneskehandel, men landsretten

lagde vægt på, at kriminaliteten fremstod tilfældighedspræget og uden sammenhæng med en bagvedliggende organisation eller lignende, samt at tiltalte under røveriet var meget påvirket bl.a. af alkohol. Landsretten fandt herefter ikke, at der var grundlag for at antage, at den begåede kriminalitet havde relation til, at den tiltalte havde været udsat for menneskehandel.

Gennem Center mod Menneskehandel er Rigsadvokaten blevet bekendt med to byretsdomme vedrørende mindreårige ofre for menneskehandel.

Den ene dom er fra Københavns Byret og omhandlede adskillige tiltalte, hvoraf to muligvis havde været ofre for menneskehandel. Den ene af disse to tiltalte var 17 år på gerningstidspunkterne, mens den anden var 18 år. De to tiltalte blev begge kendt skyldige i en række tilfælde af bl.a. gaderøverier og tyverier og idømt henholdsvis 1 år og 3 måneders fængsel og 1 år og 9 måneders fængsel. De blev begge udvist af Danmark. Retten fandt for så vidt angår disse to tiltalte, at den kriminalitet, som de var dømt for, ikke relaterede sig til, at de eventuelt havde været udsat for menneskehandel. Retten lagde desuden i skærpende retning vægt på, at forholdene var begået overfor sagesløse ofre, som de tiltalte mødte tilfældigt.

Den anden dom er fra Københavns Byret og vedrører en 16-årig, der tilstod at have stjålet to mobiltelefoner ved et tricktyveri. Retten lagde i denne sag til grund, at tiltalte havde været udsat for menneskehandel, og at den begåede kriminalitet var en følge heraf. Tiltalte blev herefter ikke udvist, idet udvisning med sikkerhed fandtes at ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, men blev dog idømt 40 dages fængsel og tildelt en advarsel om udvisning.

Rigsadvokaten er ikke bekendt med andre sager, hvor en mindreårig er dømt for kriminalitet begået i relation til den menneskehandel, vedkommende har været udsat for.”

Som det fremgår af Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om menneskehandel og menneskeudnyttelse, pkt. 3.2, skal der som udgangspunkt meddeles tiltalefrafald, hvis det kan lægges til grund, at (1) den sigtede har været udsat for menneskehandel, (2) det påsigtede forhold relaterer sig til menneskehandlen, og (3) det påsigtede forhold ikke kan karakteriseres som grov kriminalitet. Jeg mener, at det er udtryk for en naturlig balance, hvor vi som udgangspunkt ikke skal straffe ofre for menneskehandel for den kriminalitet, de har begået i relation til menneskehandlen, men hvor vi som samfund også er nødt til at sige fra over for grov kriminalitet uanset de bagvedliggende årsager.